

בית כנסת קריית גלילות
נוסד 1975 רז"י האזנים ויגד 5 ראשיל"צ

כולל רב פעלים "בן איש חי"

בראשות הרצה"ג חנן קבלן שליט"א
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

מפטירין: "ויהי דבר ה'"
ביום ה' 2:00 בלילה עוברים לשעון קיץ
שבת שלום
נא לשמור על קדושת הגליון!

ויקרא

הדלקת נרות: 17:33
מוצאי שבת: 18:30
מוצאי שבת ר"ת: 19:07

איך נבראו שמים וארץ?

לבריאת שמים וארץ, מבחינת התחכום.
אותי הרעיון הזה זעזע - בעצם ההשוואה שלו ולו במשהו
של האדם הנברא לבוראו;

לפני שנדבר במאמר הבא בלי נדר על הלימוד הרוחני
העמוק שיש באמירות האלה יש דברים מאד מעשיים
שהתכוונו ללמד אותנו - ואליהם נשים לב קודם, אם היו
שואלים אותי, מה אסור ומה מותר בשבת, המודל שלי היה
העבודה אצל פרעה ולא המשכן, בהיגיון הפשוט מה
שעשינו אצל פרעה זה אסור בשבת, ומה שלא עשינו זה
מותר,

אבל מבחינה תורנית לא האלמנטים או קווי הדמיון אל
העבודות אצל פרעה קובעים, אלא דווקא הדמיון אל
מעשה ה', יום השבת הוא זכרון למעשה ה' בבריאת העולם
- כמו שה' ברא את העולם כולו באמירה בלבד, ויאמר
אלוקים יהי אור ויהי אור, לכן אפילו מלאכה הכי פשוטה
שנעשית באמירה בלבד, כאדם שנכנס לביתו ואומר יהי
אור והאור נדלק גם זה בכלל האיסור, כדרך ששבת ה'
ממלאכתו מלאכה אינה עבודה היא יצירה.

אני בטוח שאי אפשר לתאר את חדוות היצירה והאושר
העילאי שבהקמת המשכן, אני בטוח שכל אחד מאתנו היה
הראשון להתנדב לעשות ולו משהו הכי קטן בשביל משכן
ה', ובכל זאת, דווקא ההיבט של החכמה והתבונה והדעת
שביצירה אסור.

היצירה היא אסורה, המילה מלאכה אינה עבודה או קושי,
ילדים בגן עושים מלאכה ובבית הספר יש שעת מלאכה,
אף על פי שהם שמחים במלאכתם וביצירה שהם עושים,
הואיל והמעשה הזה, היא יצירת דבר חדש כמו ציור או -
תפירה או הדבקה, הדבר זה מופסק בשבת.

כולנו מסכימים כי יותר קל להתניע את האוטו מאשר
ללכת ברגל, ויותר קל להדליק את האור מאשר לחפש
בחושך, היצירה היא אסורה! דבר שיש בו חכמה תבונה
ודעת הוא האסור! זה לא עניין של קושי, לא למדו
מהמלאכות שעם ישראל עשה אצל פרעה, אלא
ממלאכות שהעם עשה מרצונו ובשמחה שיש בהם תחכום
כמו בריאה חדשה.

מרוץ החיים אינו תלוי בזיעה הניגרת, אלא בנטל המנטלי
המונח על כתפיו, אדם ששובת משריפת מנועי המח שלו
בשבת, נעשה שותף לה' במעשה בראשית, אבל גם מזמין
את ה' להיות שותף במעשיו, מה אתם אומרים על
השותפות? (הרה"ג ניר אריאל שליט"א)

מצוות השבת מופיעה בפרשות שלנו שעוסקות במלאכת
הקמת המשכן. מה הקשר בין המשכן לשבת, איך הסיפור
של שבת שהוא בכלל על בריאת העולם השתחל למשכן?
הגמרא אומרת, שיש קשר התורה התכוונה ללמד אותנו
מה הן המלאכות האסורות בשבת: אותן מלאכות ששמשו
למלאכת המשכן, הן המלאכות האסורות בשבת,

כלומר התורה ידעה שבני אדם ישאלו את עצמם, מה הם
המעשים שעלינו לשבות מהם בשבת? מה הם המלאכות
האסורות? איך נדע מה אסור ומה מותר? לכן בלב
הפרשות שלנו, העוסקות במעשה המשכן והקמתו, כותבת
התורה את מצוות השבת, כדי שתדע ותלמד מזה שכל
מלאכה שנעזרו בה בבניית המשכן היא מלאכה האסורה
בשבת, יש לך מקור ללמוד ממנו ממה לשבות! מה אסור
ומותר!

אבל למה? מדוע המלאכות שנעשו במשכן הם האסורות
בשבת? כי השבת היא "זכר למעשה בראשית". כלומר
אנחנו צריכים לשבות בה מכל המלאכות שנבראו בהן
שמים וארץ, כדרך שה' הפסיק ושבת ממלאכות אלו ביום
השבת, לאחר שסיים את מלאכת הבריאה. אבל כיצד נדע
אלו מלאכות הן בגדר "מלאכת בריאת שמים וארץ", כדי
שנשבות מהן? האם בשר ודם יכול לדעת אלו מלאכות
משמשות לבריאת שמים וארץ?

ובמופלא מומך אל תחקור - לא בגלל שזה אסור, פשוט
בגלל שזה חסר תוחלת ותועלת, מאיפה נתחיל לדמיין או
להוכיח מה היו המעשים שבעזרתם נבנו שמים וארץ,
ומכיוון שאין לנו דרך להתחיל לגרד את התשובה, התורה
מגלה לנו שיש בעולם מודל ודוגמא לבריאת שמים וארץ,
המשכן גם מצד המהות והתוכן שלו הוא דומה לבריאת
העולם, וגם מצד הדרך שיצרו ועשו אותו הוא דומה לדרך
שבה נברא העולם, המשכן הוא מכוון כנגד שמים וארץ
והוא "זעיר אנפין" (מודל מוקטן) של העולם כולו, ומלאכת
בנייתו של המשכן היא כעין מלאכת בריאת שמים וארץ.

בניית המשכן היא כמו בניית העולם?? לא הגזמנו?! האמת
שגם לי זה נשמע מוזגזג, אבל יש לזה פסוקים מפורשים:
"יודע היה בצלאל לצרף אותיות (כלומר: ידע את השמות
הקדושים) שנבראו בהן שמים וארץ" שהרי בבריאת שמים
וארץ נאמר: "ה' בחכמה יסד ארץ, כונן שמים בתבונה,
בדעתו תהומות נבקעו", ועל בצלאל נאמר: "וימלא אותו
אלוקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה". כלומר
לבניית המשכן נדרשו חכמה תבונה ודעת, גם אם לא
בסדרי גודל כמו לברוא עולם אבל, כעין אלו שנדרשו -

”” ידוע המעשה עם רבינו הגר”א זצ”ל, שהרבנית שלו עסקה בגמ”ח, ויצאה עם חברתה לאסוף ולחלק כספי צדקה, והסכימו בין שתייהן שמי שתמות ראשונה, תבוא ותגיד לחברתה היאך נראה הדין בעולם הנצח.

לימים מתה חברתה, ואחר כמה ימים מפטירתה באה בחלום לאשת הגר”א, וסיפרה לה שיש למעלה דין וחשבון על כל פרט ופרט בחיים, והביאה דוגמה לדבר: את זוכרת איך הלכנו יחד ברחוב וראינו עני ורמזנו לו לבוא אלינו, שיש לנו כסף עבורו, דעי לך ששם דנו אותי למה בקשתי אותו לבוא אלינו, ולא חטפתי מצוה נוספת של הליכה, דהיינו ללכת אליו ולמסור לו. וסיימה שזו דוגמה על עומק הדין.

אשת הגר”א סיפרה את החלום להגר”א זצ”ל, וקרא את אנשי החברה קדישא, וציוו עליהם לרשום את הסיפור בפנקס החברה קדישא. ושמעתי מהגאון רבי אליעזר שך זצ”ל שבעיניו ראה את הסיפור רשום בפנקס חברה קדישא דוילנא, וכן היה מספר גם כן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ”ל. ולפי זה יש לפרש את הפסוק קחו ”מאתכם” תרומה לה, והיינו שתביאו מאתכם, שאתם בעצמכם תביאו ולא תמתינו שיבואו לגבות ממכם, שגם עצם העברת הנדבה היא מצוה, ומשפטי ה’ תהום רבה. (חכמה ודעת)

”וכל אשה חכמת לב בידיה טו”: כתוב בחז”ל שהכוונה כאן ל”מרים הנביאה”, מבאר שר התורה רבי חיים קניבסקי שליט”א מה המקור לדברי חז”ל לומר שהכוונה כאן על מרים, התשובה היא: מאחר ו”מילדת” מכונת בלשון חז”ל ”חכמה” כמו שכתוב בגמרא במסכת שבת ”קורין לחכמה שתילד”, ומרים הלא היתה מילדת, כמו שכתוב שהמילדות העבריות קראו להן שפרה ופועה, ופועה היא מרים, ומה שמילדת נקראת חכמה כתוב בספרים שהוא רמז על מאמר חז”ל ”איזהו חכם הרואה את הנולד”, ויתכן שמכאן הוציאו חז”ל שכשכתוב בפסוק: אשה חכמת לב, הכוונה למרים.

”לא תבערו אש בכל מושבותיכם”: הרה”ק ר’ נחום מטשערנאביל שהה פעם בשבת קודש אצל הרב ר’ שמעון שלמה, אביו של הרה”ק ר’ משה מסאווראן זצוק”ל, והדליקו אז בערב שבת נר גדול שידלק כל הלילה עד הבוקר, כדי שיוכלו לקום וללמוד בעוד ליל, ויהי באשמורת הבוקר כשהרה”ק ר’ נחום קם משנתו, ובחץ עדיין חושך ואפילה, ראו ר’ שמעון שלמה ובני ביתו שר’ נחום הולך בבית וממשש הדרך כמי שהולך בחושך, וקורב לך שיחבוט את ראשו בהליכתו, והרה”ק פנה אליהם בשאלה למה לא הדלקתם הנר שידלק כל הלילה, והיה הדבר לפלא בעיניהם שהרי בבית דולק נר ומאיר את כל הבית כולו, תיכף עשו דרישה וחקירה ואכן נודע הדבר כי הנר כבה בלילה, והמשרתת הנכרית הדליקה אותו בשבת, ומחמת שהודלק הנר בשבת קודש לא האיר כלל להצדיק, ולא ראה כלום לאורו. (ל חסידים)

”כבוד ה’ מלא את המשכן”: מלך אחד רכב בדרך בראש פמליה גדולה. בדרכם הגיעו אל גבול שדה שהיתה מגודרת. כיון ששעתם הייתה דחוקה צוה המלך להרוס את הגדר כדי שיוכלו לעבור. בעל השדה היה כפרי פשוט בור ועם הארץ שלא הכיר כלל את המלך ולא ידע בגיוני המלכות, ולתומו חשב כי חבורת ציידים משברת את גדר שדהו, על כן בערה בו חמתו ובחרון אפו החל להשליך אבנים על המהרסים ואבן אחת אף פגעה במלך... מיד תפסוהו עבדי המלך והעמידוהו למשפט מהיר וגזר דינו נחרץ למוות כדין מורד במלכות. ריחם המלך על הכפרי כיון שראה שהלה אינו מבין ויודע כלל מה חומרת מעשהו על כן ביטל את גזר הדין, אולם צוה כי הכפרי יענש על מעשיו וינקה את רחובות עיר הבירה. תחילה הפקידוהו לנקות את הרחובות הרחוקים מארמון המלך, ולאחר מכן הטילו עליו לנקות את סביבות הארמון ולבסוף את חצר המלך. ככל שעלה הכפרי בדרגה כך הבין את עוצם המלוכה ואת תקפו וגדולתו של המלך, ומתוך הבנתו זו הבין גם עד כמה חטא נגד המלך ומה רב היה פשעו. לבסוף פנה הכפרי אל השר הממונה וביקש שיביאו אותו לפני המלך כדי שיוכל להתחנן לפניו ולבקש ממנו סליחה ומחילה.

כן הוא גם הנמשל - אומר הבעש”ט הקדוש: האדם החוטא אינו מבין כלל את גדלותו של הקדוש ברוך הוא ומתוך כך פעמים שנכשל בחטא. לו היה מבין את עוצם גדלותו של מלך מלכי המלכים היה מתחנן ומבקש על נפשו סליחה ומחילה.

”שבת שבתון לה”: נוהג היה ה”חפץ חיים”, בבואו בליל שבת לביתו מבית הכנסת בלוויית אורחים שהביא לסעודת שבת, לא היה מזכיר פזמון ”שלום עליכם מלאכי השרת”, אלא היה מקדש מיד ואת הפזמון היה מזכיר בתוך הסעודה. פעם אחת התארח בבית ה”חפץ חיים” הגאון הצדיק רבי יהודה ליב חסמן, רבה של העיר שטוצין, ולימים משגיח בשיבת ”כנסת ישראל” בחברון ובירושלים. כאשר ראה האורח את מנהגו זה של ה”חפץ חיים” תמה לפרש הדבר ושאל: יאמר לנו רבינו, והרי שני מלאכים מלווים אותנו כעת, האם אין זה ראוי שנאמר להם ”שלום עליכם”? אכן נענה השיב ה”חפץ חיים” אלא שנצטוינו במצוות הכנסת אורחים, האורח מן הסתם רעב הוא וקשה לו להמתין עד שאסיים את זמירותי, ואילו המלאכים אינם זקוקים לאכילה ואינם סובלים צער רעב, יכולים הם איפוא להמתין עד שהאורח ישיב את ליבו.

”ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה’ כל העושה בו מלאכה יומת”: לא נאמר ששת ימים תעשה מלאכה וכו’ אלא נאמר תיעשה כלומר מי ששומר שבת כהלכתה יש לו ברכה בימות החול המלאכה תיעשה מעצמה והפרנסה תזדמן ממנו יתברך. שנאמר לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה. יש כאלה שחושבים שהשבת ניתנה בעיקר לשינה ולמנוחה ”שבת וינפש” שכן שבת ר”ת שינה בשבת תענוג ומנצלים את השבת למנוחה ולבטלה. אך טעות היא בידם! אכן שינה בשבת תענוג אך צריך להבין משמעותה של השינה בשבת ולמה היא ניתנה.

משל למה הדבר דומה? ראובן הוא פקיד בחברה מסויימת ונזדמן למסעדה יוקרתית. להפתעתו הוא רואה את שמעון חברו הטוב העובד באותו חברה יושב גם הוא במסעדה בחברת אנשים נוספים ובסיומה של הסעודה חותם הוא על שובר של העסק ואינו משלם ולא זו בלבד אף מזמין הוא על חשבון העסק את כל אותם אנשים שישבו ואכלו עמו.

סבר ראובן לתומו שכן הוא הנוהל בחברה שאכילה במסעדה היא על חשבון העסק ואין צורך לשלם. לאחר מספר ימים שוב סעד באותה מסעדה כיד המלך ובתום הארוחה ביקש לחתום על שובר של העסק ולשלוח את החשבון להנהלה. ”ממתי מגיע לך אירוח במסעדה יוקרתית על חשבון העסק?” שאל אותו מנהל החברה כשקיבל את החשבון. ”מה השאלה? הלא לשמעון אתם משלמים.” ”נכון” ענה מנהל המפעל - ”שמעון הוא איש מכירות ותפקידו הוא להיפגש במסעדות יוקרתיות עם לקוחותינו. לשמעון אנחנו לא ”מרשים”. אותו אנו מחייבים כיון שמן הארוחה שלו מרוויח העסק ולכן אנחנו משלמים את ההוצאות. אך אתה מה לך ולארוחות אלו? למפעל לא תצמח כל טובה מכך אלא רק נזק!”

כך הוא לגבי השבת. בני התורה אשר תורתם אומנותם ועוסקים יום ולילה בתורה להם מתאימה המנוחה גם כדי לצבור כוחות מחודשים לכל השבוע וגם כדי לענג בכך את עצמם בשבת. אין ספק גם בליל שבת הם נשארו ללמוד עד השעות הקטנות של הלילה. אך אדם שכל השבוע אין לו כל עסק עם לימוד התורה והוא נתון רק לפרנסתו עבדו השינה היא נזק. עליו מוטלת החובה לעסוק בתורה כדי לקדש את עצמו בשבת ובכדי לייקר את השבת יותר משאר ימות השבוע. כך צריכה להיות ראייתו של האדם את השבת. השבת לא ניתנה לנו כ”עונש” של אי-עשיית מלאכה אלא היא ניתנה לנו כדי לעסוק בתורה ולחזק את האמונה ולהטעין את הנשמה כל שבוע מחדש שלא נשכח את היעוד שלנו בעולם הזה.

”אלה פקודי המשכן משכן העדות”: ולמה עשה עמם חשבון... אלא ששמע משה ליצני ישראל מדברים אחריו... אמר להם בואו ונעשה חשבון אבל ממעשה העגל לא דרשו חשבון. ומדה זו נשארה בתוכנו, שמגבאי צדקה וחסד דורשים תמיד חשבון מדויק, אולם ממקבצי זהב וכסף ל”עגל”, אין דורשים חשבון. כיצד יש להסביר זאת. אפשר לומר שהנקודה הפנימית שבלב היהודי והרצון האמיתי שלו - הוא לעשות רצון קונו!

וכשהוא נותן כסף למטרה טובה, רוצה הוא שכל פרוטה תלך אל המטרה הקדושה, למען תהיה לו לזכות. אבל כשהיצר משיא אותו לתת ל”עגל”, נפשו עליו תאבל בפנימיות הלב על שעבר על רצון קונו, ואינו מקפיד אם הגבאים ישימו מכספם בכליהם...

"ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בליבו,

כל אשר נשאו ליבו לקרבה אל המלאכה": אומר

ה"חפץ חיים" זצ"ל: מי שרק באמת רצה ונשאו ליבו לסייע בבניית המשכן קיבל מיד מאת הקב"ה חכמה לדעת איך לעשות את המלאכה, וכך הוא בכל ענין בעבודת ה', אם לאדם נדמה שאין לו יכולת והצלחה, יבין שחסר לו בתשוקה וברצון לעשות ולקיים זאת, כי ברגע שיחליט נחושה עם רצון כנה, יקבל כוחות וסייעתא דשמיא מיוחדת.

כתוב בתהילים "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" נשאלת השאלה וכי זה מה שאומר לנו דוד המלך, העיקר אל תהיה סוס, אל תהיה פרד? אמר אחד מחכמי התורה זצ"ל שהתשובה תובן על פי מה שהיה לו עד ראיה, יום אחד ראה ילד גוי קטן מוליך בחבל דק שתי סוסים אבירים, בזה הבין את דברי הפסוק, הרי כל סוס לבד כבר יכול בבעיטה אחת להעיף את הילד, ולצאת לחופשי, ולמה לא עושה כן? כי חושב שאין לו את הכוחות לעמוד מול אותו ילדון, וזה מה שדוד המלך בא להעיר את רוחנו "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" אל לו לאדם לחשוב אין לי כוחות ויכולת ללמוד או להתפלל או לקיים מצוות כמו שיהודי צריך לעשות ולקיים, כי אם רק ירצה יגלה לפתע כוחות נפלאים ויכולת והצלחה כבירה.

"כל איש חכם לב": החכמה היא במוח, ומה כוונת הכתוב

חכמת לב? אומר רבינו הרב שך זצ"ל: מעלת החכמה של האדם נמדדת כפי איך שמיישם את מה שיודע בחיי המעשה, חכם לב פירושו, מי שמיישם את חכמתו בפועל, ניכר עליו בחיי היום יום שלו, כי איש חכם ומשכיל הוא, ראינו דוגמה מוחשית של מי שחכמתו לא באה לידי ביטוי בחיי המעשה, העם הגרמני שהיה מפורסם בחוקי משטר וסדר ונימוסים, דוקא הם הפכו לחיות טרף בשואה האיומה, בלי להרגיש שיש סתירה כל שהיא בין הנהגתם לבין חכמתם.

ולהפך הצצה קטנה על הנהגה של אדם שרק מי שחכמתו בלב היא, יש לו את היכולת לנהוג כן, המדובר על רב חיים זליבנסקי זצ"ל ראש ישיבה בעיר רחובות, יום אחד נכנס זבוב קטן באוזנו, הדבר גרם לו לסבל נורא וככל שניסה להוציאו כך נכנס לו הזבוב עמוק יותר, בלית ברירה הלך ר' חיים לרופא שיוציא לו את הזבוב בעזרת המיכשור שעומו, הרופא הכניס את המכשיר באוזנו, ובאחת שאב את הזבוב בעודנו חי והשליכו לארץ, התגובה הספונטנית הראשונה של מלווהו היתה: נו תהרוג אותו, אבל ר' חיים לא הסכים, לפליאת מלווהו הסביר, הרגשתי שאעשה זאת מתוך נקמנות, הוא עיצבן אותי הזבוב, ואני יהרוג אותו, ואצילות מידותיו לא הרשו לו לעשות כן, והשאיר את המלאכה למלווהו.

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה

לכם קודש": שאלו פעם את הרב מבריסק האם להקים בית

ספר "בית יעקב" בשכונה חילונית...

ובתשובה סיפר הרב סיפור שהתרחש בעיירה בריסק. בבריסק היה בית ספר "בית יעקב" ומשפחה חילונית שהתגוררה בסמוך שלחה את בתם ללמוד בבית הספר, מפאת הקרבה. הילדה למדה מושגים שלא הכירה מעולם, וכמובן למדה גם על שבת. שבת אחת, רצו ההורים לצאת לנופש והפקידו את הילדה על החנות שבבעלותם. הילדה החליטה שתימנע בכל צורה מלמכור בשבת. בהגיע יום השבת, פתחה את החנות, התיישבה בה ואמרה תהלים. אחרי שעה נכנס גוי לחנות והתעניין על מחירו של אגרטל שניצב בחלון הראווה. הילדה, ברצונה העז להימנע מלמכור, נקבה בסכום הזוי, אלף שקלים. הגוי נדהם ועזב את החנות. לאחר שעה שב ואמר: "האגרטל מצא חן בעיניי מאוד. אסכים לשלם עליו שבעים וחמישה שקלים, על אף שנראה ששוויו עשרה שקלים בלבד". אך הילדה בשלה: אלף ש"ח, לקראת הצהריים שב הגוי לחנות, והפעם ניאות לשלם מאתיים שקלים, אך הילדה בשלה. כך ניסה עוד מספר פעמים, עד שלבסוף במוצש"ק שלף מכיסו את הסכום העצום והניחו על הדלפק.

הילדה נדהמה, והוא הסביר: "טובי האדריכלים בנו לי וילה מפוארת, ואגרטל בגוני הטורקז מתאים לי כל כך. לא יכולתי לוותר עליו!" כששב ההורים לביתם, סיפרה להם על השתלשלות העניינים, והם קיבלו על עצמם לשוב בתשובה שלמה. "אין כל ספק האם לפתוח "בית יעקב", סיים הרב מבריסק את סיפורו, "שמירת שבת של ילדה קטנה השיבה את הוריה בתשובה שלמה".

"כל איש ואשה אשר נדב לבם אתם להביא לכל

המלאכה... הביאו בני ישראל נדבה לה":

'בחונכת בית המקדש נתעברה אשתו של כל אחד ואחד וילדה בן זכר' (מועד קטן ט'). לכאורה, היה עליו לכתוב "כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם וכו' הביאו נדבה לה". מדוע כפל הכתוב בלשונו והוסיף וכתב 'בני ישראל'.

מסופר על המהרש"א שהיה רב ואב בית דין בעיר אוסטראה, ובאותה תקופה הקים בעירו ישיבה גדולה, אליה נקבצו ובאו מכל רחבי המדינה טובי בני התורה שביקשו להסתופף בצילו של המהרש"א. כשהמקום היה צר מהכיל, החליטו פרנסי הקהילה לבנות בית מדרש חדש, גדול ומרווח מן הראשון.

אחד מתושבי העיר, צדיק ועניו ונחבא אל הכלים, הגיע בסתר לבית השמש והודיעו כי הוא מבקש לקנות את אבן הפינה שממנה יתחילו לבנות את בית המדרש הגדול. אולם כיוון שאינו מעוניין שיידעו זאת אנשי העיר, לכן ביקש שכשתיערך המכירה לזכות את הרבים בהשתתפות בבניה, יציע השמש תחתיו את המחיר-חמש מאות רובל כסף.

כאשר הכריז השמש כי אבן-הפינה נקנתה ע"י אחד מאנשי העיר החפץ בעילום שמו, במחיר חמש מאות רובל כסף, נסתקרנו כולם לדעת מיהו האיש. אולם הנדיב נותר באלמוניותו ואף ויתר על הזכות להניח את אבן-הפינה וכיבד בכך את המהרש"א. המהרש"א עצמו חפץ מאוד לדעת מיהו הנדיב הצדיק שפיזר מממונו למטרה קדושה שכזו, ואף ביקש שלא יתגלה שמו ברבים, כדי להגדיל את יקרת המצוה וערכה. הגיע האיש לבית המהרש"א וסיפר לו כי אמנם איננו איש עשיר, אולם כיון שלא זכה לצאצאים, החליט לנדב מממונו לבניית בית המדרש החדש של הישיבה באוסטראה. שמע זאת המהרש"א ובירכו כי זכות המצוה תעמוד לו ויזכה לבן זכר, ולא זאת בלבד אלא יזכה שבנו ילמד בישיבה, שאת אבן-פינתה קנה בכסף מלא.

וכן היה. ברכתו של המהרש"א נתקיימה וכעבור זמן נולד לאיש בן זכר. כשגדל הילד ונעשה לנער, הוליכו אביו אל הישיבה של המהרש"א, וביקש מגבאיה שיקבלוהו, כדי שיוכל להסתופף בצילו של המהרש"א וללמוד תורה מפיו. אולם הגבאים סירבו לקבלו בנימוק שהילד רך בשנים ועדיין לא הגיעה העת להכניסו אל הישיבה. מיהר האיש לבית המהרש"א וסיפר לו כי גבאי הישיבה ממאנים לקבל את בנו לישיבה. זכר המהרש"א את האיש ואת הבטחתו אליו, וציווה על הגבאים לקבלו. הם כמובן, לא העזו להמרות פי המהרש"א וניאותו לקבל את הנער.

במידה שאדם מודד מודדין לו (סנהדרין ק). יסוד המקדש ומטרתו היו - הקמת בית ומשכן לה' ומעון להשראת השכינה. ועיקר משכן ה' - בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות. וכמו שפירש האלשיך הקדוש על הפסוק "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ח): "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, מכאן כי עיקר השכינה שורה באדם ולא בבית".

וזהו שנאמר (תהלים קכו, א): "שיר המעלות לשלמה אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו", שעניינו של מזמור זה - בניין בית המקדש, וכמו שפירש שם רש"י. ומיד בהמשך נאמר (פס' ג) - "הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן". "נחלת ה'" - זה בית המקדש וירושלים (מגילה י). ומהי מטרת "נחלת ה'" - "בנים". ומה ה"שכר" שיקבלו על התעסקותם ועמלם בבנין המקדש לשם ה' ולכבודו יתברך - "פרי הבטן", דור ישרים יבורך.

וזהו שאמרה תורה: "כל איש ואשה אשר נדב לבם וכו' הביאו בני ישראל נדבה לה". בשכר שנידבו כל איש ואשה נדבה למשכן ה', וכו' להביאו בני ישראל, כלומר זכו להביא בנים, אשר הם בבחינת "ישראל", צדיקים וישרים. נמצא, שכאשר אותם "איש ואשה" - שנידבו נדבה למקדש - "הביאו" - ילדו - "בנים" - פרי בטן - שהם "ישראל" - צדיקים - הרי זה גופא נחשב להם כאילו הביאו נדבה, שהרי הבנים הם עיקר מטרת המקדש ומשכן ה'. וזהו שחותם הפסוק: "נדבה לה" (קהלת יצחק).

"ויעש את הארון": כתב בדעת זקנים לבעלי התוספות: תחילה לכל הכלים עשה את הארון בו מונחות "שני לוחות הברית" כי כמו הבא אל בית תחילה לכל דואג שיהיה אור ואחר כך יכול להמשיך לעשות מה שנצרך, כך בבניית המשכן תחילה לכל עשה את "ארון הברית" שבה מונחת התורה שהיא "אורו של עולם", כשיש את התורה רואים נכון כל מה שצריך, הכל מובן, הכל ברור! כשאין תורה ח"ו הכל חשוך, לא רואים, ומה שרואים לא מבינים.

"וביום השביעי יהיה לכם קודש": מעשה באישה

שסיפרה לחברתה כי יש בידה מרשם לאפיית עוגה נפלאה ומיוחדת ביותר אשר תוכננה ונאפתה על ידי גדול האופים והשפים בעולם. התלהבה החברה מאד וביקשה את המרשם בדחיפות כדי שתספיק לאפות את העוגה הנפלאה לפני שיגיעו האורחים החשובים האמורים לבקר היום בביתה. היא קיבלה את המרשם ומיד ניגשה למלאכה במרץ רב. אך למרבה הצער התברר כי חלק מהמצרכים חסרים בבית והזמן דוחק.

לאחר הרהורים אחדים התעודדה ואמרה "יש לי פתרון פשוט! וכי מי אמר שכל הרכיבים הכרחיים, העיקר שיש לי את הקמח ואת שאר החומרים המרכזים של העוגה. ולגבי השאר במקום כוס סוכר וכוס דבש אערבב שלש כוסות סוכר, במקום חלב - מים, במקום שמורים - אבקת אפיה, ועל האגוזים והחמאה אפשר בעצם לוותר..." אמרה ועשתה.

מובן שהעוגה נדחתה בנימוס על ידי כל טועם, והיא טלפנה במהירות לחברתה כשהיא תמהה, מתלוננת ואפילו זועמת... "עוגה כזו את מהללת? וכי זוהי עוגה מיוחדת? ואם היא אישה "חכמה" במיוחד היא גם תוסיף ותאמר "למזלי הרב שינתי וחסרתי מהכתוב במרשם שמסרת לי! שהרי אם חלק מן המרשם יצר עוגה כה גרועה מה היה אילו הייתי מצייתת לכל הפרטים בשלמות?"

הנמשל מובן. השבת כבדה על השומר רק חלק ממנה דווקא, משום שאינו שומר בשלמות! השמירה החלקית אפילו כשהיא מתמקדת במה שחשוב ביותר, אך טעמו של המרשם בשלמותו הוא המעניק את ההנאה היוקרתית, אווירת הרוממות והעונג העוטפים את שומר השבת נובעים דווקא מהצירוף של הזהירות המושלמת בכל הלכות השבת.

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' כל העושה בו

מלאכה יומת" אל חדרו של הרב הקדוש רבי שלום מבעלזא זצ"ל נכנס כפרי אחד ושטח לפניו תחינתו שיתפלל למענו.

"מה מעשיך?" שאל אותו הרבי. "עובד אדמה הנני" השיב הכפרי. "האם שובת הנך מכל מלאכה ביום השבת?" המשיך הרבי לשאול. התחיל הכפרי לגמגם: "יסלח לי הרבי כי בשדה אי אפשר לשבות לגמרי מכל העבודה במשך יום שלם.

"כששמע הצדיק כי מודה הינו שעושה הוא את שבתו חול התחיל להוכיח אותו ולדבר על לבו דברי מוסר שישפר את דרכיו ויגוה ביום השבת, גם נתן לו עצות כיצד יבצע זאת הלכה למעשה שלא יינזקו יבוליו בשדה. סוף סוף לאחר שעה ארוכה של דברי שכנוע נאות הכפרי להבטיח כי ישמע בקול הרבי אך בקשה אחת לו, שיואל הצדיק לחכות עד אחרי עונת הקציר והאיסוף שהם ימי העבודה ה"בוערת" בשדה ואחר כך יתחיל לשמור את השבת כהלכתה.

חיך עלה על שפתיו של הרבי והוא אמר לכפרי: "שמע נא את הסיפור אשר אספר לך". בימי קדם נהוג היה כי לכל פריץ מאדוני הכפרים היה יהודי שניהל את בית המזיגה והוא היה תלוי בחסדי אדוניו הפריץ כעבד נרצע. פעם אחת עשה אחד הפריצים משה גדול לכל חבריו ובו נטלו חלק כל בעלי האחוזה הגדולים מאותו הגליל. כטוב לב הפריצים ביין החלו להתפאר איש איש ביהודי "שלו" וכל אחד מנה את מעלותיו של המוזג אשר בכפרו.

כששמע הפריץ בעל המשתה את דבריהם התנצח עמם והתפאר כי היהודי אשר בכפרו עולה על כל האחרים אשר בכפרי חבריו כי עבד נאמן כמוהו לא נמצא בכל הארץ ומסור הוא בכל לבו ונפשו לאדוניו הפריץ.

"אם אמנם כדברך כן הוא" נענו הפריצים האחרים ואמרו הבה נעמיד אותו בניסיון וניווכח אם צדקת או לא". "ומהו הניסיון אשר נטיל עליו?" שאל הפריץ. "אתה תצווה עליו להמיר את דתו ואם ישמע בקולך אז נדע כי באמת לא נמצא עבד נאמן כמוהו".

מיד צווה הפריץ לקרוא אליו את המוזג היהודי. כששמע הלה כי הפריץ מזמינו אליו לבש את בגדי השבת שלו ובפיק ברכיים התייצב לפני אדוניו המוקף בחבר מרעיו. "מושקה" פנה אליו הפריץ בחביבות יתרה שלא כהרגלו "דורש אני ממך שתמיר את דתך". "מה זאת תבקש ממני אדוני הפריץ?" גמגם היהודי בפחד.

"אחת גזרתי ולא אשנה" הרעים עליו הפריץ בקולו "ואם לא תשמע לדברי דע לך כי מרה תהיה אחריתך".

הכפרי המסכן הרהר רגע ולבסוף אמר: "תן נא לי אדוני רשות ללכת ולהימלך באשתי". נאות הפריץ לבקשתו והיהודי מיהר לביתו לספר לאשתו על הפקודה שקיבל. האישה שהייתה קלת דעת נבהלה לשמע איומי הפריץ ואמרה לו: "אל תמרה את פי אדונך אלא לך ועשה כדבריו". שב האיש ומסר לפריץ את תשובת אשתו והלה שמח מאוד על שהוכיח את נצחונו לידידו ובשביעות רצון אמר: "טוב איפוא מהיום והלאה יהיה שמך איוון ואף את שם אשתך תחליף ועתה לך לשלום".

עברו חדשים אחדים ושוב הופיע שליח מאת האדון לקרוא אליו את "איון". כשהלה בא אל הארמון אמר לו הפריץ: "מעתה תוכל לשוב לאמונתך הראשונה ושמן יהיה מושקה כמקודם". "גם הפעם לא אעשה מאומה ללא עצת אשתי" ענה הכפרי. הוא שב לביתו לשאול את פי אשתו לדעתה אך האישה החמיצה פניה ואמרה: "אמנם טוב ונעים יהיה לחזור לאמונתנו הישנה אך עתה הולכים וקרבים ימי הפסח והעבודה בביעור חמץ תהיה רבה מאוד. גם נותרה לנו עדין כמוות גדולה של בשר חזיר וחבל מאוד יהיה לזרקו לכן שוב לאדונך ובקש ממנו שיואל להמתין עד אחרי הפסח ואז נעשה כרצונו ונהיה יהודים כמקודם..." "כשסיים הצדיק מבעלזא את סיפורו נשא עינו אל הכפרי העומד מולו וראה כי הלה הבין היטב את הרמז ואת הנמשל. "רבי" אמר "שוב לא אוסיף לדבר דברי הבל כאלו והנני מקבל עלי להתחיל מיד בשמירת השבת כהלכתה".

קדמי ביטוחים

המרכז הארצי לביטוחים
ביטוח רכב

חיים. פנסיה. משכנתא
תאונות אישיות. אובדן כושר עבודה
מחלות קשות. בריאות. סיעוד.

5 דקמ אלף אלף ואקסליס פירוט

***2770 מתקשרים ומרוויחים..**

ר' קדמי בחדר הרבי מלובביץ ב 770

לע"נ: ר' משה בר גימול,
מרת רחמה בת ביחה,
ר'אברהם נתניהו בר אסתר
רוזה וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת
קלוד מכלוף בן חטיבה
מיכל בת רינה
ז'קלין בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת
ר' יצחק ונונו בן ממו
ראובן פרץ בן שמחה
רחל בת זהבה ז"ל

לרפואה והצלחת
אראלה בת לילי
אריאב בן שרה

לרפואה והצלחת
אליס ונונו בת קמרה
יונה בת אסתר

לרפואה והצלחת
אהרון רונן בן אליס
יצחק ונונו ומשפחתו